

چگونگی برخورد با انسان حراف در لسان مبارک ائمه اطهار(ع)

معرفت پایین را می توان ریشه پُرحرفی برخی افراد دانست، البته از سوی دیگر پُرحرفی منجر به دروغگویی، غیبت، فحاشی و آزار دیگران می شود.

معرفت پایین را می توان ریشه پُرحرفی برخی افراد دانست، البته از سوی دیگر پُرحرفی منجر به دروغگویی، غیبت، فحاشی و آزار دیگران می شود. زیاد صحبت کردن در نهایت فساوت قلب و بسیاری از پیامدهای اجتماعی را نیز سبب می شود.

به گزارش شفقنا به نقل از شبستان برای همه ما اهمیت دارد بتوانیم در روزهایی که قرار است کنار اعضای خانواده بگذرانیم و بعد از گذشت یکسال با طیب خاطر به دیدار اقوام و دوستان برویم، آرامش داشته باشیم، با این وجود و در حالی که تعطیلات را تجربه می کنیم و دوست داریم آرامشی به دور از هیاهو را تجربه کنیم، کم نیستند افرادی که ناخودآگاه این آرامش را بر هم بزنند و با زیاده گویی یا همان حرافی عرصه را به دیگران تنگ کنند.

گاهی برخی نمی دانند که باید با یک انسان حراف چگونه برخورد کرد، برخی می دانند اما در رودربایستی گیر می کنند، علت هرچه که باید تدبیری اندیشید. در لسان مبارک ائمه اطهار(علیهم السلام) نسبت به ویژگی های این افراد، مزمت پرگویی احادیث و روایات فراوانی وجود دارد. بر آن شدیم در این ایام به خصوص که عید باستانی ما ایرانیان محسوب می شود، بیاییم و سبک زندگی ایرانی اسلامی را از این بُعد بررسی کنیم، به بیان بهتر حُسن کم گویی و گزیده گویی و مضرات پرگویی و البته روش رفتار با انسان های پُرحرف از دیدگاه روان شناسانه.

جهت بررسی این مباحث تورقی در کتاب ارزشمند اصول کافی داشته ایم و احادیثی را نسبت به این مساله برای آشنایی هرچه بیشتر مخاطبان ارایه کرده ایم. همچنین با حجت الاسلام دکتر محمدحسین توانایی، استاد دانشگاه امام صادق(ع) و پژوهشگر نیز در مورد این مساله گفت وگویی داشته ایم که در ادامه ماحصل آن را می خوانید:

««زبان عضوی است که اگر مراقبش نباشیم بیشترین گناهان را با آن مرتکب می شویم چنانکه گناهان کبیره ای همچون دروغ، غیبت، تهمت و … با آن صورت گرفته و حسانت آدمی را سوزانده و سیئات را در پرونده اش وارد می کند. از این رو است که بر حفظ زبان بسیار توصیه و سفارش شده است. مردی به حضرت ابوالحسن (ع) عرض کرد: مرا سفارشی نما، فرمودند: «زبان را نگهدار تا عزیز باشی و افسار خود را بدست مردم مده که خوار و زبون شوی. رسول خدا (ص) به مردی که خدمتشان آمد، فرمودند: «نمی خواهی تو را به امری راهنمایی کنم که خدا به سبب آن بهشتت برد؟» عرض کرد: چرا یا رسول الله(ص)! فرمودند: «از آنچه خدا به تو داده بده»؛ عرض کرد: اگر خودم از آنکه به او دهم نیازمندتر باشم چه کنم؟ فرمودند: «مظلوم را یاری کن»؛ عرض کردم: اگر خودم از آنکه یاریش کنم ناتوانتر باشم چه کنم؟ فرمودند: «کاری برای نادان کن- یعنی نادان را راهنمایی کن»؛ عرض کردم: اگر خودم نادانتر از او بودم چه کنم؟ فرمودند: «زبان را جز از خیر خاموش دار. آیا شادمان نیستی که یکی از این خصال داشته باشی که تو را به بهشت برد. امام صادق (ع) فرمودند: «لقمان به پسرش گفت: پسر جان اگر خیال کنی سخن از نقره‏ است، بدان که خاموشی از طلا است. رسول خدا(ص) نیز می فرمایند: «زبان را نگهدار، زیرا نگهداری زبان صدقه‏ است که به خود می دهی (چون خاموشی تو را از بلا نگهدارد)»؛ سپس فرمودند: «هیچ بنده ای حقیقت ایمان را نشناسد، تا برخی از زبانش را نگهدارد (و تنها آنچه را به سود دنیا یا آخرتش باشد رها کند و بگوید). علی بن الحسین علیهما السلام فرمودند: در هر بامداد زبان آمیزاد بر تمام اعضانش مشرف شود و گوید: چگونه هستید؟ گویند: اگر تو ما را رها کنی خویم و می گویند: خدا را خدا را نسبت به ما به یاد آور و سوگندش دهند و گویند ما به سبب تو ثواب و عقاب بینیم. علاوه بر این، از نشانه‏های فقاقت، بردباری و علم و خاموشی است، همانا خاموشی یکی از درهای حکمت است، همانا خاموشی محبت می‏ آورد و راهنمای هر امر خیری می باشد. آنچنان که امام صادق (ع) فرمودند: «در حکمت آل داود (کتاب زبور) است که: بر عاقل لازم است که به وضع زمان خود آشنا باشد، سرگرم کار خود بوده، زبانش را حفظ کند.»»

این گزارش می افزاید: حجت الاسلام والمسلمین محمدحسین توانایی، استاد دانشگاه امام صادق(ع) در گفت وگو با ما با اشاره به علت های روانشناختی زیاد صحبت کردن و بیان مکنونات قلبی و شخصی در میان برخی افراد جامعه، اظهار کرد: زبان و قدرت بیان یک نعمت الهی است و سخن گفتن از یک جهت نشان می دهد که فرد بی تفاوت نسبت به مسائل نیست در صورتی که به موقع از زبان خود استفاده کند.

وی ادامه داد: زبان بازگو کننده حقایق است و فردی که حقیقتی را متوجه می شود به وسیله زبان می تواند به نفع خود یا به نفع دیگری واقعیت را بگوید، از سوی دیگر یکی از مهمترین و اصلی ترین کارکردهای زبان همان برقراری ارتباط است، بنابراین، با این مقدمات انسان می تواند از زبان خود در مسیر نیک و خیر بهره بگیرد.

حجت الاسلام توانایی با اشاره به علت پُرحرفی بیش اندازه برخی افراد تصریح کرد: این مساله علل مختلفی دارد، فرد پُرحرف از یک طرف به دلیل جلب توجه دیگران حرافی می کند، برخی افراد پُرحرف احساس می کنند با صحبت کردن می توانند مورد توجه دیگران قرار گیرند و در عین حال توانمندی های خود را نشان داده و در دل دیگران جا باز کنند. آنها فکر می کنند با زیاد حرف زدن دیگران از توانایی هایشان مطلع می شوند یا افراد دیگر تصور می کنند او تجربیات فراوانی دارد و رویش حساب باز می کنند.

مولف «آئین و سبک زندگی» بیان کرد: اما علت دیگر پُرحرفی برخی افراد را باید در بی برنامهگی و بیکاری آنها جست وجو کرد. برخی افراد بیکار هستند که برای پُر کردن اوقات فراغت زیاد صحبت می کنند. برخی نیز برای آرامش وجدان شان صحبت می کنند چرا مرتبا از درون مورد نقد خودشان قرار می گیرند در نتیجه صحبت

کردن را به عنوان سرپوش گذاشتن روی سرکوفت های درونی انتخاب کرده و تا می توانند صحبت می کنند و به این طریق هم وقت شان می گذرد و هم به خود می قبولانند که کاری انجام داده اند!

اختفای وسواس فکری پشت پُرحرفی

این پژوهشگر در ادامه نوع تیپ شخصیتی افراد را به عنوان عامل دیگری در حرافی آنها دانست و ابراز کرد: برخی در صحبت کردن وسواس دارند، منظور ما از وسواس در این مبحث به مفهوم شست و شو نیست، بلکه مقصود آن است که برخی عادت دارند تمامی مباحث خود را با جزئیات تعریف کنند یعنی هر مطلبی را که بیان می کنند با ریزترین جزئیات می گویند و زمانی که از آنها سوال می شود که چرا این قدر صحبت می کنند پاسخ می دهند: پرحرف نیستم و تنها می خواهم مطلب را به درستی برای دیگران جا بیندازم.

وی در این راستا ادامه داد: در واقع گاهی ممکن است برخی افراد محتوای کلمات شان عالی باشد و الفاظ مناسب و شایسته ای را به کار ببرند ولی آن قدر با جزئیات مباحث خود را مطرح می کنند که نشان می دهد آنها دارای تیپ شخصیتی وسواسی هستند و فکر می کنند که باید هر مطلبی را برای فرد جا بیندازند چراکه او متوجه نمی شود؛ یا برخی دیگر هستند که مایلند تمام جوانب موضوعات را برای دیگران جا بیندازند.

آسیب های سوء پرحرفی

وی با اشاره به پیامدهای پُرحرفی تاکید کرد: معرفت پایین را می توان ریشه پُرحرفی برخی افراد دانست، البته از سوی دیگر پُرحرفی منجر به دروغگویی، غیبت ، فحاشی و آزار دیگران می شود. زیاد صحبت کردن در نهایت قساوت قلب و بسیاری از پیامدهای اجتماعی را نیز در پی دارد.

حجت الاسلام توانایی با اشاره به دو راهکار علمی و عملی برای درمان پُرحرفی، خاطرنشان کرد: درمان علمی و معرفتی پُرحرفی آن است که فرد متوجه شود که زیاد سخن گفتن سبب آسیب جدی به شاکله شخصیتی و فکری او می شود. بهترین راهکار این است که فرد به تدریج از میزان صحبت کردن خود بکاهد و خود را قانون مند کند به گونه ای که اگر باز هم در صحبت کردن زیاده روی کرد خود را جریمه کند.

پی نوشت:

۱. اصول کافی